

A Pszichopátiás Önértékelő Skála rövid változatának (SRP-SF) magyar nyelvű adaptációja

KOVÁCS DÓRA CSILLA* – MÉSZÁROS VERONIKA –
TANYI ZSUZSANNA – FERENCZI ANDREA – JAKUBOVITS EDIT –
SMOHAI MÁTÉ – KÖVI ZSUZSANNA

Károli Gáspár Református Egyetem, Pszichológiai Intézet, Budapest,
Magyarország

(Beérkezett: 2020. május 29.; elfogadva: 2021. május 31.)

Bevezetés: A pszichopátia kutatásának története hosszú múltra tekint vissza a mentális egészségtudományokban. Ez idő alatt több megközelítés is született, melyekhez kapcsolódóan kérdőíveket is kidolgoztak a kutatók. **Cél:** Jelen tanulmány a Pszichopátiás Önértékelő Skála rövid változatának (Self Report Psychopathy Short Form; SRP-SF) magyar nyelvű adaptálását tűzi ki célul. A tanulmányban elemezzük a kérdőív faktorszerkezetét, belső konzisztenciáját, valamint konvergens validitását a nárcizmussal, a machiavelizmussal, a szenzoros élménykereséssel, a neuroticizmussal, az agresszióval, valamint konkurens validitását a pszichopátiát mérő mérőeszközzel. **Módszerek:** Keresztmetszeti, kérdőíves vizsgálatunkat 605 fős heterogén mintán folytattuk le. A kapcsolatrendszer elemzésére az SRP-SF mellett a fent említett konstruktumok mérésére alkalmas mérőeszközöket is használtunk, úgymint a Zuckerman-Kuhlman-Aluja személyiség-kérdőív 80 ítemes rövid változatát, a Rövid Sötét Triád tesztet, illetve a Patológias Nárcizmus kérdőívet. **Eredmények:** A megerősítő faktorelemzés eredménye rámutatott arra, hogy az általunk alkalmazott mintán a kérdőív háromfaktoros modellje illeszkedik a legjobban (illeszkedési mutatók: $\chi^2(164) = 817,741$, $p < 0,001$; CFI = 0,930; TLI = 0,919; RMSEA [90% CI] = 0,081 [0,075–0,087]), a bűnügyi tendenciák skála jelenléte a jelen mintán nem megerősíthető. Az SRP-SF belső konzisztenciája megfelelőnek bizonyult (Cronbach- $\alpha = 0,659$ –0,774). A kérdőív más mérőeszközökkel mutatott kapcsolataiból pedig arra lehet következtetni, hogy az állítások inkább az elsődleges pszichopátiát mérik, és a kérdőívben elkülönülnek a pszichopátia interperszonális és életmódbeli aspektusai. **Következtetés:** az SRP-SF egy olyan könnyen és gyorsan felvehető kérdőív, amely megfelelő pszichometriai mutatókkal rendelkezik és a bűnügyi tendenciák skálától eltekintve alkalmazható nem klinikai mintán is.

Kulcsszavak: Pszichopátiás Önértékelő Skála rövidített változat, pszichopátia, faktorelemzés, validitás

* Levelező szerző: Dr. Kovács Dóra Csilla, Károli Gáspár Református Egyetem, Pszichológiai Intézet, 1039 Budapest, Bécsi út 324. E-mail: kovacs.dora@kre.hu

1. Bevezetés

1.1. A pszichopátia fogalma

A pszichopátia mint jelenség kutatásának kezdete Hervey Cleckley amerikai pszichiáter nevéhez köthető. 1941-ben jelent meg a *The Mask of Sanity* (azaz *Az épelméjűség mint álarc*) című könyve, amelynek alapjául egy pszichiátriai intézmény betegeinek megfigyelése szolgált. Cleckley 16 kritériumot fogalmazott meg, amivel leírta a pszichopata személyiséget. Ilyen volt például a felszíni báj és jó intellektus; az idegesség, illetve a neurotikus tünetek hiánya; vagy a szavahihetőség, illetve az őszinteség hiánya (Cleckley, 1941; Widom, 1977). További meglátása szerint a pszichopata sikeressé válhat a szakmai életben magas intellektusának és azon képességének köszönhetően, hogy a külvilág számára integrált viselkedést és alkalmazkodást mutat (Mathieu és mtsai, 2014).

Hare (1991, 1993) szerint a pszichopata tulajdonképpen egy társas ragadozó, aki elbűvöl és manipulál mindenkit. Jellemző rá, hogy nem törődik a következményekkel, és lelkiismeret-furdalás nélkül kárt okoz emberi kapcsolataiban. Önző, elvesz mindent, amit akar, és megszeg minden társas szabályt. Mivel empátiás készsége alacsony, mindezt büntudat és sajnálat nélkül teszi. A pszichopátia esszenciája tehát a rideg és érzéketlen interperszonális-affektív személyiségkarakterisztikában ragadható meg. Hare és Neumann (2009) meglátása szerint ez a mások iránti érdektelenségből fakad, a büntudat és a lelkiismeret hiánya miatt kárt okoznak a velük kapcsolatba kerülőknek. Emellett jól leírják őket felszínes érzelmeik és élőlöködő életstílusuk, továbbá az is, hogy akár bűncselekményekben is részt vehetnek, hogy céljaikat elérjék. Ugyanakkor kapcsolataikban képesek jó benyomást keltetni, beszédeseek, megjelenésük pedig karizmatikus.

A pszichopátia jelenségének világába Karpman (1941) vezette be az elsődleges (idiopátiás) és a másodlagos (tüneti) pszichopátia fogalmát. Meglátása szerint az elsődleges pszichopatákra jellemző az alacsony szintű szorongás, az ebből eredő antiszociális viselkedés, valamint a büntudat hiánya és a tanulásra való képtelenség, amely öröklött jellegzetesség. A másodlagos pszichopaták az átlagosnál erősebben szoronganak, az antiszociális viselkedés pedig a belső pszichés konfliktusra és a distressz érzésére adott válaszként jelenik meg. Az ő esetükben a pszichopátia kialakulásában olyan környezeti tényezők játszanak szerepet, mint amilyen a szülői elutasítás vagy abúzus, vagy akár intrapszichés, neurotikus konfliktus, esetleg bipoláris zavar is meghúzódhat a háttérben. Az elsődleges pszichopaták fő jellemzője az érzelmi hidegség, a hiányzó empátia és büntudat, valamint a felszíni báj. A másodlagos pszichopaták viselkedése impulzív, kontrollálatlan, agresszív és felelőtlen. A szociális deviancia és a bűnözés ezért inkább rájuk

jellemző (Hare, 2003). A pszichopátia és az agresszió kapcsolatát illetően Porter és Woodworth (2007) arra hívja fel a figyelmet, hogy a pszichopátiás jellemzők magas fokú agresszív viselkedéssel járnak együtt. Reidy, Zeichner és Martinez (2008) szerint a pszichopata személyiségvonással rendelkezők provokáció nélkül is agresszíven viselkedhetnek. Az agressziót tekintve is érvényes lehet azonban e két csoport elkülönítése. Karpman (1941) leírja, hogy az elsődleges pszichopáták gyakran hideg fejjel, szándékosan tervezik meg az ártó szándékú cselekedeteiket, szemben a forrófejű, inkább impulzivitásra hajlamos másodlagos pszichopátákkal. Az agresszió dimenziót tovább vizsgálva Skeem, Poythress, Edens, Lilienfeld és Cale (2003) is hasonló eredményre jutottak. Azaz az elsődleges pszichopáták inkább az ún. instrumentális agresszióra hajlanak, amit egy meghatározott cél elérése érdekében alkalmaznak, míg a másodlagos pszichopátáknál egy reaktív, impulzív agresszió figyelhető meg. Hicks, Markon, Patrick, Krueger és Newmann 2004-es kutatásukban ugyancsak alátámasztották, hogy a pszichopátia kapcsán megkülönböztethető egy kevésbé szorongó elsődleges változat, valamint egy magasabb szorongási szinttel jellemezhető impulzívabb és agresszióra hajlamosabb másodlagos típus. Skeem, Polaschek, Patrick és Lilienfeld (2011) pedig azt hangsúlyozzák, hogy az elsődleges és másodlagos pszichopátia nem egymástól független kategóriák, hanem osztoznak az alapvető személyiségjegyekben, és csak bizonyos tulajdonságokban különböznek. Míg az elsődleges pszichopátiát az empátia és a bűntudat hiánya, a felszínes báj és a manipuláció jellemzi leginkább, addig a másodlagos pszichopátiát a szociális deviancia, az alacsony szocializáció, a bűnözés, az impulzivitás, a felelőtlenség és az agresszió.

1.2. A pszichopátia mérése

Hare (1985) börtönben élő pszichopáták vizsgálata során dolgozta ki a 22 tételből álló Pszichopátiás Szűrőlistát (Psychopathy Checklist, PCL), amely a kettős deficit elmélet¹ (Fowles & Dindo, 2006) alapján két faktor, egy viselkedéses és egy érzelmi interperszonális faktor mentén ragadja meg a pszichopátia jelenségét. A viselkedéses faktor az impulzivitás, antiszociális viselkedés, az affektív komponens pedig a szeretetre való képtelenség, bűntudat hiánya (Körmendi & Szklenárik, 2013; Szabó, Galambos, Szabó, & Kökönyei, 2016). Hare és munkatársai 1990-ben továbbfejlesztették a mérőeszközt, és létrehozták a Psychopathy Checklist Revised (PCL-R) elnevezé-

¹ A kettős deficit elmélet (Fowles & Dindo, 2006) a pszichopátia kétfaktoros modelljének és Gray megerősítésérzékenység-elméletének kombinációja (Gray & McNaughton, 2000).

sű verziót, amely 20 item segítségével konceptualizálja a pszichopátia jelenségét. A tételek többek között a stimuláció iránti fokozott igényre, a megbánás és a bűntudat hiányára, a ridegségre, az empátia hiányára, valamint az impulzivitásra vonatkoznak (Körmendi & Szklenárik, 2013). A PCL-R kérdőív újraelemzése során Cooke és Michie (2001) vizsgálatában a tulajdonságok négy faktorba tömörültek, amelyek kombinációjával írható le a pszichopátiás személyiségzavar. A faktorok közül kettő a rideg, érzéketlen interperszonális kapcsolatokra, kettő pedig a labilis, antiszociális életvitelre vonatkozik. A négy faktor (úgy mint az interperszonális, az affektív, az életmód és az antiszociális faktor) létjogosultságát a későbbiekben megkérdőjelezték, és a kriminális viselkedést inkább a pszichopátia következményének, semmint részének tartották (Skeem & Cooke, 2010). Mivel a PCL-R kitöltése igen hosszadalmas – csaknem két órát vesz igénybe –, szükségessé vált egy könnyebben kezelhető mérőeszköz kidolgozása, így egy Pszichopátiás Önértékelő Skála kifejlesztése is elkezdődött (Self Report Psychopathy, SRP; Paulhus, Neumann, & Hare, in press).

Az SRP-t szintén Hare (1991) dolgozta ki saját koncepcióját alapul véve. Mivel azonban az első (29 ítemes változat, Hare, 1985) és a második változata (60 ítemes változat, Hare, Harpur, & Hemphill, 1989) is csak közepes mértékű korrelációt mutatott a PCL-lel – tehát a konkurens validitása nem volt megfelelő (Hare, 1985; Za'gon & Jackson, 1994) –, szükségessé vált az újabb változatok kidolgozása. Az SRP-III és az SRP-IV kérdőívnek egyaránt négy faktora van, amelyek megfeleltethetők a PCL-R négy faktorának (interperszonális, affektív, életmód, antiszociális) (Gordts és mtsai, 2015; Paulhus és mtsai, in press; Williams és mtsai, 2007). A 64 tételből álló SRP-III kérdőívet a későbbiekben Paulhus és munkatársai (in press) 29 tételre rövidítették. Ez lett az SRP-Short Form (a továbbiakban SRP-SF). Azóta a kérdőívnek a 29 (Jones, 2013) és a 28 tétel (Gordts és mtsai, 2015; Neumann & Pardini, 2014) változata is használatban van. Az SRP-III, IV és SRP-SF kérdőív faktorai azonosak. A négy faktor közül kettő a személyközi kapcsolatokat – azaz az interperszonális manipulációt és az érzéketlen vonásokat –, további kettő az életvitellel kapcsolatos tényezőket – azaz a rendezetlen életstílust és a bűnügyi tendenciákat – méri. A rövidített változatban az egyes faktorok 6–8 tételt tartalmaznak. Az SRP-SF az SRP-III-mal 0,92-es korrelációt mutat, amely azt jelzi, hogy a skála rövidítése nem járt jelentős információvesztéssel (Paulhus és mtsai, in press). Azonban az egyes faktorok belső konzisztenciáját tekintve kétségek merültek fel a rövidített változat esetében. Gordts és munkatársai (2015) az SRP-SF-et belga mintán tesztelve azt tapasztalták, hogy míg a kérdőív első három faktora legtöbb esetben megfelelő reliabilitás mutatókkal rendelkezik (Cronbach- α = 0,60–0,84), addig a bűnügyi tendenciákat mérő skála belső konzisztenciája az SRP-III-hoz képest jelentősen rosszabbodik: a Cronbach- α értéke 0,69-ről

0,44-re csökken. E skála normális eloszlástól való eltérése is megnőtt a rövidített változat esetében. Megjegyzendő, hogy a pszichometria tankönyvek általában 0,70-es Cronbach- α szintet jelölnek meg elfogadhatónak (Rózsa, Nagybányai-Nagy, & Oláh, 2006), ugyanakkor néhány pszichometriával foglalkozó tudós (Yaffe, 2018; Spiliotopoulou, 2019) a 0,60 körüli értékeket is megfelelőnek tekinti kisebb elemszámú skáláknál.

A szerzők kiemelték, hogy a bűnügyi tendenciákat mérő skálához tartozó tételek némelyikének alkalmazhatósága igencsak megkérdőjelezhető a belga kultúrában. E skálát fiatal felnőttek körében Neumann és Pardini (2014) eredményei sem tudták megerősíteni, így vizsgálatunk első célja a három és négyfaktoros struktúra ellenőrzése volt az SRP-SF kérdőív magyar nyelvű változatával kapcsolatosan.

1.3. A pszichopátia kapcsolata más konstruktumokkal

A pszichopátia kapcsolata más konstruktumokkal szintén sokat kutatott kérdés. A Quay (1965) által a múlt század közepén megfogalmazott temperamentumelméletből következően a pszichopátia és a különböző temperamentumjellemzők közötti kapcsolat vizsgálatának nagy szakirodalma van. A legfontosabb eredmények a neuroticizmus, a szenzoros élménykeresés és az agresszió viszonylatában születtek. A pszichopátia *neuroticizmussal* való kapcsolatára vonatkozó eredmények azonban ellentmondásosak. Vannak vizsgálatok, amelyekben nem találtak kapcsolatot e két konstruktum között (Jonason, Li, & Teicher, 2010; Veselka, Schermer, & Vernon, 2012), míg másokban negatív összefüggést tártak fel (Lee & Salekin, 2010; Paulhus & Williams, 2002). Léteznek olyan kutatások is, amelyek eredményei szerint a pszichopátia személyiségvonás magasabb neuroticizmussal jár együtt (Jakobwitz & Egan, 2006; Singh, Arteché, & Holder, 2011). Utóbbi eredményeket Jakobwitz és Egan (2006) úgy magyarázzák, hogy a szekunder pszichopátia magas neuroticizmussal jár együtt, a primer pszichopátia azonban nem áll összefüggésben ezzel a vonással. LeBreton, Binning és Adorno (2006) érvelése szerint ez teljesen érthető, hiszen a primer pszichopáták nem éreznek büntudatot vagy aggodalmat a tetteik miatt.

A vizsgálatok eredményei szerint a *szenzoros élménykeresés* gyenge vagy közepes mértékű, pozitív irányú kapcsolatban áll a pszichopátiával (Chabrol, Van Leeuwen, Rodgers, & Séjourné, 2009; Crysel, Crosier, & Webster, 2013; Linton & Power, 2013). Azonban több kutatásban arra mutattak rá, hogy a pszichopátia és az *agresszió* szorosan együttjár (Jones & Neria, 2015; Miller & Lynam, 2003). A pszichopata személyiségvonásokkal rendelkező személyek a fizikai agresszióra agresszívakabban reagálnak (Jones & Paulhus, 2010), illetve provokáció nélkül is agresszívebben visel-

kednek (Reidy és mtsai, 2008). A pszichopátia a verbális és a fizikai agresszióval egyaránt kapcsolatban áll (Jonason & Webster, 2010).

Paulhus és Williams (2002) elképzelése szerint a nárcizmus, a machiavellizmus és a pszichopátia közös gyökerű jelenség (Paulhus & Williams, 2002), így e három szociálisan averzív személyiségvonás együttes megnevezésére bevezették a *Sötét Triád* kifejezést. Fontos megemlíteni, hogy e három személyiségvonás kapcsolata már a sötét triád elnevezés megalkotása előtt is vizsgált kérdés volt. Wink (1991, 1992) érvelése szerint például a nárcisztikus személyiségvonással rendelkező egyének hajlamosabbak a patológias viselkedésre, mások igényeinek figyelmen kívül hagyására és saját magukkal szemben elnéző magatartás jellemzi őket. A fent leírt vizsgálati eredmények alapján feltételeztük a pszichopátiának a szenzoros élménykereséssel, az agresszióval, a nárcizmussal és a machiavellizmussal való pozitív irányú kapcsolatát (Chabrol és mtsai, 2009; Crysel és mtsai, 2013; Jones & Neria, 2015; Linton & Power, 2013; Miller & Lynam, 2003; Paulhus & Williams, 2002; Wink, 1992, 1992). Lényegesnek tartottuk továbbá feltárni a pszichopátia neuroticizmussal való kapcsolatát, hiszen – ahogy azt fentebb láthattuk – ezen a területen ellentmondásos eredmények születtek (Jonason és mtsai, 2010; Lee & Salekin, 2010; Paulhus & Williams, 2002; Veselka és mtsai, 2012).

2. Módszerek

2.1. Minta és eljárás

A keresztmetszeti, kérdőíves kutatást a Károli Gáspár Református Egyetem Pszichológiai Intézetének 289/2016/P/2 számú etikai engedélyével végeztük. A vizsgálat kényelmi mintavétellel történt, a BA II. éves pszichológia szakos hallgatók hólabda módszerrel gyűjtötték a felnőtt (legalább 18 éves) vizsgálati személyeket. Az adatgyűjtés online módon történt. A résztvevők egy tesztcsomag részeként töltötték ki a jelen tanulmányban feldolgozott kérdőíveket. A minta 605 egészséges – az elmúlt egy évben pszichiátriai diagnózissal nem rendelkező – kitöltőből áll. A 605 főből 194 (32%) férfi, és 411 (68%) nő. A résztvevők átlagéletkora 37,5 (SD = 11,4) év. A férfiak életkora 18 és 66 év közötti, átlagosan 37,2 (SD = 11,40) év, a nők életkora 18 és 74 közötti, átlagosan 37,4 (SD = 11,74) év. A két nem átlagéletkora között nincs szignifikáns különbség ($t(603) = -0,249$; $p = 0,803$). A résztvevők többsége házasságban ($n = 220$, 36,4%), legtöbbjük diplomás ($n = 248$, 41%). A foglalkozásukat tekintve a legtöbben középvezető menedzserek, valamint középszintű pozícióval rendelkező szakemberek ($n = 195$, 32,2%), de sokan vannak köztük irodai, adminisztratív alkalmazottak ($n = 145$, 24%) is. A demográfiai paraméterek részletes alapstatisztikáját ld. az 1. táblázatban.

1. táblázat. A minta demográfiai paraméterei

Változó		Gyakoriság	Százalékos arány
Családi állapot	Egyedülálló	133	22,0
	Párkapcsolatban él	121	20,0
	Élettársi kapcsolatban él	80	13,2
	Házas	220	36,4
	Elvált	33	5,5
	Özvegy	12	2,0
	Egyéb	6	1,0
Iskolai végzettség	MA diploma	248	41
	BA diploma	156	25,8
	Felsőfokú képzés	41	6,8
	Egyetemi hallgató	35	5,8
	Érettségi	109	18
	10–11 osztály	13	2,1
	8–9 osztály	3	0,5
Foglalkozás	Tanuló	77	12,7
	Felsővezető, cégtulajdonos, magas pozíciójú szakember	47	7,8
	Középvezető, menedzser, közepes pozíciójú szakember	195	32,2
	Adminisztrátor, asszisztens, alacsony pozíciójú szakember	145	24
	Irodai, kereskedelmi dolgozó	115	19
	Képzett fizikai munkás	16	2,6
	Betanított munkás	4	0,7
	Szakképzetlen alkalmazott	6	1

2.2. Méréseszközök

Pszichopátiás Önértékelő Skála – rövid változat (Self Report Psychopathy Short Formula, SRP-SF; Paulhus és mtsai, in press): a 28 tételből álló rövidített változat az alábbi alskálákat tartalmazza: 1. interperszonális manipuláció, azaz a személyes kapcsolatokban mutatott manipulatív viselkedés, mások kihasználása, becsapása; 2. érzéketlen vonások, azaz ridegség, sekélyes érzelmek, a büntudat hiánya; 3. rendezetlen életstílus, azaz élménykeresés, felelőtlenség, impulzivitás; valamint 4. bűnügyi tendenciák, azaz a törvények be nem tartása, bűnelkövető viselkedés. A tételeket 5-fokú Likert-típusú skálán kell értékelni a Nagyon nem értek egyet (1) és a Nagyon egyetértek (5) végpontok között. A magasabb értékek a pszichopátia egyes aspektusainak intenzívebb kifejeződését jelzik. A kérdőív rövidített változatát (Self Report Psychopathy Short Formula) Elizabeth Leon Mayer és Craig Neumann bocsátotta rendelkezésünkre, kutatás és magyar nyelvre adaptálás céljából. A magyar változat fordítását angolból egy anglisztika szakon végzett hallgató végezte, majd egy független, hivatásos fordító visszafordította angolra. Néhány változtatás, javítás után az eredeti angol és a visszafordított változat ekvivalensnek minősült. Hazánkban ezen vizsgálat kerekei között került először felhasználásra a mérőeszköz magyar nyelvű változata. Az eredeti kérdőívet a munkacsoportunk kutatási célra kapta meg, ezért nem szabadon hozzáférhető.

Zuckerman–Kuhlman–Aluja személyiség-kérdőív, rövid változat (Zuckerman–Kuhlman–Aluja Personality Questionnaire – Short Form, ZKA-PQ-SF; Surányi & Aluja, 2014): A ZKA-PQ rövid változata egy 80 tételből álló személyiségmérő kérdőív, amely 4-fokú Likert-típusú skálán mér a Nagyon nem értek vele egyet (1) és a Nagyon egyetértek (4) végpontok között, egyenes, illetve fordított tételeket tartalmazva. A kérdőív az alábbi öt, tizenhat tételes skálából áll: 1. Agresszivitás faktor: a fizikai agressziót, a verbális agressziót, a dühöt és az ellenségességet méri. 2. Aktivitás faktor: a kényszeres (kompulzív) munkavégzést, az általános aktivitást, a nyughatatlanságot és a munkaenergiát méri. 3. Extraverzió faktor: a pozitív érzelmeket, a szociális szívéllyességet, az exhibicionizmust és a szociabilitást méri. 4. Neuroticizmus faktor: a szorongást, a depressziót, a dependenciát és az alacsony önértékelést méri. 5. Élménykeresés faktor: a kaland- és veszélykeresést, az élménykeresést, a gátolatlanságot és az unalomtűrés hiányát/impulzivitást méri. A skálákon elért magasabb pontszám a mért személyiségvonások intenzívebb kifejeződését jelzi. A kérdőív skáláinak belső konzisztenciája megfelelő (Kövi, 2020). A mérőeszköz részletes bemutatásáról és a vele kapcsolatos eddigi kutatások összegzéséről egy könyv is készült (Kövi, 2020), amelynek szerzőjétől a kérdőív nem profitorientált kutatási célra ingyenesen elkérhető.

Rövid Sötét Triád Kérdőív (Short Dark Triad, SD3; Jones & Paulhus, 2014): a mérőeszköz 27 ítemet tartalmaz. A tételeket 5-fokú Likert-típusú skálán kell értékelni a Teljesen elutasítom (1) és a Teljesen egyetértek (5) végpontok között. Mindhárom alsóskálához 9 tétel tartozik. Az első 9 ítem a machiavellizmust, a második 9 a szubklinikai nárcizmust, a harmadik 9 kérdés pedig a pszichopátia személyiségvonást méri. A skálákon elért magasabb pontszám intenzívebb kifejeződését jelöli a mért személyiségvonásoknak. A pszichopátia skála inkább a szekunder pszichopátiának, míg a nárcizmus skála a nárcizmus grandiózus típusának a mérésére alkalmas (Jones & Paulhus, 2014). Jóllehet a Rövidített Sötét Triád Kérdőív magyarországi validáló cikke még nem jelent meg, fontos hozzátennünk, hogy a mérőeszköz magyar változatát már számos hazai és nemzetközi kutatásban sikeresen alkalmazták. E vizsgálatokban megfelelő belső konzisztenciával rendelkezett a magyar verzió. A Cronbach- α értéke a publikált kutatások mind-egyikében elérte a kívánt 0,70 értéket (Birkás, Láng, & Meskó, 2018; Láng, Birkás, Martin, Nagy, & Kállai, 2018; Szabó, Czibor, Restás, & Bereczkei, 2018; Szép, Mirnics, Ferenczi, & Kövi, 2018).

Patológiai Nárcizmus Leltár (Pathological Narcissism Inventory, PNI; Pincus, 2013): a mérőeszköz egy 52 állítást tartalmazó felsorolás, amely az alábbi hét dimenzió szerint csoportosítja az állításokat: önértékelés, kizsákmányolás, önfeláldozó énfelerősítés, rejtőzködés, grandiózus fantázia, leértékelés és jogosultság. Ezen dimenziók közül a *grandiózus nárcizmust* a kizsákmányolás, az önfeláldozó énfelerősítés és a grandiózus fantázia jellemzik. A *vulnerábilis típust* pedig az önértékelés, a rejtőzködés, a leértékelés és a jogosultság facetek mérik. A válaszadás 6-fokú Likert-típusú skálán történik az Egyáltalán nem jellemző rám (0) és a Teljes mértékben jellemző rám (5) végpontok között. A skálákon elért magasabb értékek intenzívebb patológias nárcizmusra utalnak. A kérdőív hazai adaptálása és validálása jelenleg még folyamatban van, ugyanakkor magyar verziója már több hazai kutatásban is megbízhatónak bizonyult (Kövi és mtsai, 2014; Prontvai, Mirnics, & Kövi, 2018).

A vizsgálatban használt kérdőívek leíró statisztikai paramétereit a 2. táblázatban közöljük.

2. táblázat. Az általunk használt skálák pszichometria jellemzői

Skála		Átlag (minimum - maximum)	Szórás	Ferdesség (skewness)	Csúcsosság (kurtosis)	Cronbach- α (tételszám)
Zuckerman-Kuhlman- Aluja személyiség-kérdőív	Agresszivitás	34,90 (16-61)	8,71	0,428	-0,275	0,879 (16)
	Szenzoros élménykeresés	37,09 (16-59)	7,39	0,055	-0,073	0,782 (16)
	Extroverzió	47,91 (21-64)	8,00	-0,386	-0,121	0,864 (16)
	Neuroticizmus	36,10 (16-61)	9,95	0,301	-0,506	0,913 (16)
	Aktivitás	40,55 (17-64)	7,75	0,200	-0,053	0,830 (16)
Rövid Sötét Triád Kérdőív	Machiavellizmus	27,99 (9-45)	6,69	-0,120	-0,431	0,800 (9)
	Narcizmus	26,02 (9-43)	6,31	0,040	-0,262	0,728 (9)
	Pszichopátia	17,50 (9-38)	5,82	0,906	0,648	0,721 (9)
Patológiai Narcizmus Leltár	Grandiózus narcizmus	7,21 (0,57-13,97)	15,51	0,72	0,312	0,883 (18)
	Vulnerábilis narcizmus	7,51 (0,25-18,74)	26,19	0,247	0,564	0,943 (34)

2.3. Statisztikai elemzés

A Pszichopátiás Önértékelő Skála – rövid változatának (SRP-SF) konstruktum validitásának tesztelésére konfirmatív (megerősítő) faktorelemzést folytattunk le. Elemeztük a Gordts és munkatársai (2015) által javasolt 4-faktoros és a Neumann és Pardini (2014) által javasolt 3-faktoros modellt. A megerősítő faktorelemzés módszere a Gordts és munkatársai (2015) által javasolt (súlyozott legkisebb négyzetek, weighted least squares, WLS) módszer volt, mivel a skálák normalitása több esetben sérült és ez a becslési eljárás képes kezelni mind a tételek, mind a skálák normalitástól való eltérését (Holgado-Tello, Chacón-Moscoso, & Barbero-García, 2010). Az elemzéshez az Mplus 7.11 programcsomagot használtuk. Bentler (1990) munkája alapján akkor tekintettük jónak a modellt illeszkedését, ha a komparatív illeszkedési mutató (CFI) és a Tucker–Lewis-mutató (TLI) értéke 0,9 feletti, az RMSEA (root mean square error of approximation – a reziduumok négyzetes középértéke) értéke pedig 0,08, vagy az alatti.

Az SRP-SF konstruktum validitásának további formáit Kendall-féle rangkorrelációval elemeztük – az együtthatók értékének interpretálásához Takács (2016) útmutatásait követtük –, amelyet az SPSS 27.0. programcsomaggal számítottunk ki.

3. Eredmények

Vizsgálatunk első célja az SRP-SF három-, illetve négyfaktoros struktúrájának tesztelése volt. Mivel a kérdőív tételeinek eloszlása a legtöbb esetben (92,86%-ban) eltért a normális eloszlástól, ezért az elemzés során a nem normális eloszlású változókra is alkalmazható WLS módszert alkalmaztuk. Első lépésben a Gordts és munkatársai (2015) által javasolt 4-faktoros, *interperszonális manipuláció, érzéketlen vonások, rendezetlen életstílus*, valamint *bűnügyi tendenciák* alskálákat tartalmazó, 28 tételes kérdőívet elemeztük (ld. 3. táblázat). Mivel az illeszkedési mutatók egyike sem volt a megfelelő tartományban, ezért a Neumann és Pardini (2014) által javasolt *interperszonális manipuláció, érzéketlen vonások és rendezetlen életstílus* alskálákat tartalmazó, 20 tételes, 3-faktoros modellt is teszteltük. A háromfaktoros modellben a CFI mutató elérte a kívánt értéket (CFI = 0,912), ezért ezzel dolgoztunk tovább és a program által a modifikációs indexek alapján javasolt, valamint a szemantikusan is hasonló tételek közé korrelációkat helyeztünk el.

A modifikációs indexek alapján végül a 4. és 10., a 18. és 22., valamint a 8. és 17. tétel között tettük lehetővé a korrelációt. A tételek tartalmát vizsgálva ez indokolható, hiszen páronként tekintve, a „4. veszélyes dolgok élvezete”, illetve a „10. örültség”, a „18. tettetés haszonszerzés érdekében”, illetve

a „22. tettetés célok elérése érdekében”, valamint a „8. ökölharcok szere-tete”, illetve a „17. erőszakkedvelés” tételek tartalma igencsak hasonló. Ezt jól mutatja a köztük lévő közepes erősségű korreláció is (4. és 10. tétel $r = 0,42$, $p < 0,001$; 18. és 22. tétel $r = 0,52$, $p < 0,001$, valamint 8. és 17. tétel $r = 0,65$, $p < 0,001$).

3. táblázat. Pszichopátiás Önértékelő Skála –
rövid változatának elemzési folyamata

Tesztelt modellek	$\chi^2(df) p$	CFI	TLI	RMSEA [90% CI]
Négyfaktoros modell (28 tétel)	1908,92(344) ($p < 0,001$)	0,737	0,711	0,087 [0,083–0,091]
Háromfaktoros modell (20 tétel)	993,540(167) ($p < 0,001$)	0,912	0,899	0,090 [0,085–0,096]
Háromfaktoros modell (20 tétel) a 4. és 10. tétel, a 18. és 22. tétel, valamint a 8. és 17. tétel korreláltatásával	817,741(164) ($p < 0,001$)	0,930	0,919	0,081 [0,075–0,087]
Egyfaktoros modell (28 tétel)	2852,27(350) ($p < 0,001$)	0,579	0,545	0,109 [0,105–0,112]
Egyfaktoros modell (20 tétel)	1365,27(170) ($p < 0,001$)	0,662	0,622	0,108 [0,103–0,113]

Ezt követően a tételek faktorsúlyait egyenként vizsgáltuk, amelynek eredményeként látható, hogy az *interperszonális manipulációt* mások kihasználása és becsapása, az *érzéketlen vonásokat* az erőszak kedvelése, a *rendezetlen életstílust* pedig a gátolatlan szexualitás és a gyakori bajba kerülés jellemzi leginkább. A tételek illeszkedését a 4. táblázatban mutatjuk be.

Mivel a faktorok közötti korrelációk igen magasnak bizonyultak, ezért felmerült a kérdés, hogy a 3, illetve a 4 faktor nem illeszkedik-e egy faktorra. Azonban a 4. táblázatból látható, hogy az egyfaktoros struktúra sem a 3, sem a 4 faktor tételeit együtt vizsgálva sem illeszkedik megfelelően a felvett adatokra. Így elmondható, hogy a jelenlegi mintán a kérdőív háromfaktoros változatának érvényességét tudtuk igazolni, azaz az egyfaktoros struktúra nem nyert alátámasztást.

4. táblázat. A Pszichopátiás Önértékelő Skála – rövid változat
3 faktoros modelljének itemszintű elemzése

A tételek tartalma (tételszám)	Interperszonális manipuláció	Érzéketlen vonások	Rendezetlen életstílus
„másnak adja ki magát” (7)	0,87		
„mások becsapása” (9)	0,93		
„emberek kihasználása” (14)	0,93		
„tettetés haszonszerzés érdekében” (18)	0,88		
„tettetés célok elérése érdekében” (22)	0,71		
„az emberek balekok” (25)	0,72		
„az emberek gyenge akaratúak” (3)		0,44	
„ökölharcok szeretete” (8)		0,74	
„nem érdekli a család” (12)		0,67	
„jég-szív” (15)		0,77	
„erőszakkedvelés” (17)		0,83	
„bűntudathiány” (23)		0,70	
„barátok otthagynak” (27)		0,76	
„örök lázadás” (1)			0,44
„veszélyes dolgok élvezete” (4)			0,69
„örültségek” (10)			0,76
„szabályok áthágása” (13)			0,78
„gátolatlan szex” (16)			0,90
„gyakori/ismételt bajba kerülés” (20)			0,89
„előbb cselekszik, mint gondolkodik” (26)			0,47
Alapstatisztikák			
Átlag (minimum – maximum)	10,76 (6–28)	12,01 (7–30)	14,09 (7–30)
SD	4,41	3,87	4,79
ferdeség	1,066	1,183	0,706
csúcsosság	0,930	1,394	–0,067
Cronbach- α	0,774	0,659	0,723
Faktorok közötti korreláció			
Interperszonális manipuláció	1	0,961	0,908
Érzéketlen vonások		1	0,974
Rendezetlen életstílus			1

Megjegyzés: $p < 0,001$ minden tétel esetében.

Második célunk az SRP-SF kérdőív konvergens és konkurens validitásának elemzése volt. Feltételeztük, hogy az SRP-SF kérdőív skálái a szenzoros élménykereséssel, az agresszióval, a nácizmusmal és a machiavellizmussal pozitív irányú kapcsolatban vannak. Továbbá fontosnak tartottuk feltárni a kérdőív neuroticizmussal való kapcsolatát is. Ennek vizsgálatára a Pszichopátiás Önértékelő Skála három faktorát vetettük össze a Zuckerman-Kuhlman-Aluja személyiség-kérdőív, a Rövid Sötét Triád Kérdőív és a Patológiai Nácizmus Leltár kérdőívek skáláival. Az 5. táblázatban a Kendall-féle rangkorrelációs együtthatók értékei láthatóak.

5. táblázat. A Pszichopátiás Önértékelő Skála – rövid változatának 3 alskálája és a vizsgálatban felvett további kérdőívek közötti rangkorrelációk

Skálák		Pszichopátiás Önértékelő Skála		
		Interperszonális manipuláció	Érzéketlen vonások	Rendezetlen életstílus
Zuckerman-Kuhlman-Aluja személyiség-kérdőív	Agresszivitás	0,26**	0,30**	0,28**
	Extroverzió	-0,08**	-0,18**	-0,01
	Aktivitás	0,02	0,02	0,08**
	Szenzoros élménykeresés	0,13**	0,17**	0,40**
	Neuroticizmus	0,09**	0,10**	0,09**
Rövid Sötét Triád Kérdőív	Machiavellizmus	0,35**	0,31**	0,13**
	Nácizmus	0,15**	0,14**	0,18**
	Pszichopátia	0,30**	0,42**	0,35**
Patológiai Nácizmus Leltár	Vulnerábilis nácizmus	0,22**	0,24**	0,19**
	Grandiózus nácizmus	0,23**	0,20**	0,23**

Megjegyzés: ** $p < 0,01$.

Az eredmények szerint a Pszichopátiás Önértékelő Skála – rövidített változatának rendezetlen életstílus és érzéketlen vonások faktora szignifikáns, közepes erősségű együttjárást mutat a Rövid Sötét Triád Kérdőív Pszichopátia alskálájával, ami egyben a kérdőív konkurens validitásával kapcsolatos eredmény is.

Az SRP-SF kérdőív konvergens validitását a Zuckerman-Kuhlman-Aluja személyiség-kérdőívvel, a Rövid Sötét Triád Kérdőívvel és a Patológiai Nár-

cizmus Leltárral teszteltük. A kérdőív érzéketlen vonások és rendezetlen életstílus alskálája közepes mértékben korrelál az Zuckerman-Kuhlman-Aluja személyiség-kérdőív agresszió skálájával. A kérdőív rendezetlen életstílus alskálája inkább a szenzoros élménykereséssel, míg az interperszonális aspektusai (interperszonális manipuláció és érzéketlen vonások) inkább a Rövid Sötét Triád Kérdőív machiavellizmus dimenziójával függenek össze. A narcizmus különböző formáival gyenge kapcsolatok láthatók mindhárom alskála tekintetében. A Zuckerman-Kuhlman-Aluja személyiség-kérdőív neuroticizmus alskálájával viszont nem találtunk jelentősebb kapcsolatot (5. táblázat).

4. Megbeszélés

Vizsgálatunk elsődleges célja a Pszichopátiás Önértékelő Skála – rövid változata (SRP-SF) magyar verziója strukturális validitásának elemzése volt. Mind a Gordts és munkatársai (2015) által javasolt 4-faktoros, mind a Neumann és Pardini (2014) által javasolt 3-faktoros modellt elemeztük. A megerősítő faktorelemzések eredményei alapján elmondhatjuk, hogy a Gordts és munkatársai (2015) által leírt, alacsony belső konzisztenciájú bűnügyi tendenciák alskála jelen mintán nem rajzolódik ki, így a kérdőív 3-faktoros struktúráját tudtuk megerősíteni. Ennek magyarázata lehet, hogy a bűnügyi tendenciák alskála tételeit a kitöltők kevésbé tudják önmagukra vonatkoztatni, hiszen például a hatósági személyek ellen elkövetett támadások, a bűnbandákban való részvétel, vagy a másoktól való lopás nem része az életüknek, ezért ezen tételekre legtöbbször a „nem jellemző” választ adják.

Ezt követően teszteltük a mérőeszköz kapcsolatát a szintén pszichopátiát mérő Rövid Sötét Triád Kérdőív Pszichopátia alskálájával, illetve felmértük összefüggéseit olyan konstruktumokkal, amelyekre a pszichopátiával kapcsolatos szakirodalom koncentrált. Az elemzés során közepes erősségű korrelációkat kaptunk. Mivel a Rövid Sötét Triád Kérdőív az elsődleges pszichopátiát méri, a korreláció utalhat arra, hogy a Pszichopátiás Önértékelő Skála – rövid változatának tételei is köthetők az elsődleges pszichopátiához. Ezt a feltevést az is alátámasztja, hogy a neuroticizmus és a pszichopátia között nem találtunk szignifikáns kapcsolatot. A primer pszichopátia több munkacsoport eredménye szerint nem jár együtt neuroticizmussal, mivel ezek az emberek nem érzelmi kilengések hatására jellemezhetők karakteres interperszonális és életvitelbeli jellemzőkkel, ezek inkább biológiai örökségük következményei (Jakobwitz & Egan, 2006; Singh és mtsai, 2011).

Emellett további elemzésre méltó a Pszichopátiás Önértékelő Skála – rövid változata alskálaínak a machiavellizmussal és a szenzoros élménykereséssel való kapcsolata. Az érzéketlen vonások és az interperszonális manipuláció inkább a machiavellizmussal, míg a rendezetlen életstílus inkább a

szenzoros élménykereséssel mutatott szorosabb kapcsolatot. Ez egyfelől megerősíti a pszichopátia machiavellizmussal (Paulhus & Williams, 2002), illetve szenzoros élménykereséssel (Chabrol és mtsai, 2009) kapcsolatos szakirodalmi eredményeit, másfelől aláhúzza Cooke és Michie (2001) megállapítását is, miszerint a pszichopátia nem egységes konstruktum. Jellemzői egyrészt az egyén személyes kapcsolataira vonatkoznak, és ezen vonások rokonságban állnak a machiavellistára jellemző célorientált manipulativitással, a cinikus és gyanakvó vonásokkal, illetve a másokról rosszat feltételező vélekedésekkel. Ugyanakkor a kérdőív rendezetlen életstílus alszállájából fakadóan életstílusra utaló komponensekkel is rendelkezik, ami a szenzoros élménykereséssel mutat szorosabb kapcsolatot.

Tanulmányunkban a pszichopátia agresszióval való kapcsolata bizonyult a legmarkánsabbnak, bár ezt a kapcsolatot korábban számos más vizsgálat is bizonyította (Jonason & Webster, 2010; Jones & Neria, 2015; Jones & Paulhus, 2010; Miller & Lynam, 2003; Reidy és mtsai, 2008; Szép és mtsai, 2018). A kapcsolat természete következhet egyrészt a pszichopáták impulzív jegyeiből, ilyenkor az agresszió gyakran provokáció vagy vélt provokáció hatására lép fel. Másrészt előfordulhat, hogy az adott személy impulzivitás nélkül, céljai elérése érdekében alkalmaz verbális vagy fizikai agressziót (Körmendi & Szklenárik, 2013). Gyenge kapcsolatot találtunk viszont a nárcizmus különböző formáival, ami ellentmond annak a feltevésnek, miszerint a nárcizmus és a pszichopátia közös gyökerekkel rendelkezik (Paulhus & Williams, 2002).

Eredményeinket összefoglalva jelen mintán az SRP-SF háromfaktoros, 20 tételes változatát tudtuk alátámasztani. A kérdőív három skálájának belső konzisztenciája jó. A más konstruktumokkal való kapcsolatvizsgálat eredményei pedig rávilágítottak arra, hogy a mérőeszköz elsősorban az elsődleges pszichopátiát méri, valamint kiemelték azt, hogy a pszichopátia az élet több területén – az egyén másokkal mutatott interakciójában és az életstílusában is – megmutatkozhat.

Ezen a ponton azonban érdemes szót ejtenünk a vizsgálat korlátairól is. Mivel a mintavétele kényelmi típusú volt, a jövőben javasolható homogénebb minták összehasonlító vizsgálata is. Fontos lenne például a bűnelkövetők részletesebb vizsgálata, hiszen általuk pontosabb képet kaphatnánk a bűnügyi tendenciák skála szerkezetéről. Informatív lenne továbbá fiatalabb és idősebb személyek célzott összehasonlítása is, hiszen egyes eredmények szerint a fiatalabb korosztályban a bűnügyi tendenciák skála nem kimutatható (Neumann & Pardini, 2014). Továbbá érdemes mérlegelni a kérdőív online és a vizsgálatvezető által instruált személyes jelenléttel történő kitöltését is. Jelen esetben online kitöltést alkalmaztunk, amely szerencsésebb abból a szempontból, hogy az anonimitás jobban érvényesül és a tételek kitöltése során a szociális kíváncsiság torzító hatása talán kevésbé lép fel.

Azonban a kitöltés ezen formája csak bizonyos – elektronikus eszközöket használó – személyeket ér el, ami tovább korlátozza az eredmények általánosíthatóságát. Elmondható továbbá, hogy a pszichopátia mérése kapcsán mindenképp szerencsés a rövid formátum, és az egyszerű szövegezésű itemek, hiszen ez a felépítés szélesebb körben éri el az embereket és a kérdések pontos megválaszolását is elősegíti. Így az SRP-SF további elemzése és vizsgálatokban való alkalmazása mindenképp javasolt. A mérőeszköz a jövőben jó alternatívája lehet a Pszichopátiás Szűrőlistának, hiszen rövid terjedelme a pszichopátiás jellemzők gyors felmérését teszi lehetővé.

Irodalom

- Aluja, A., Lucas, I., Blanch, A., García, O., & García, L. F. (2018). The Zuckerman-Kuhlman-Aluja Personality Questionnaire shortened form (ZKA-PQ/SF). *Personality and Individual Differences*, 134, 174–181.
- Bentler, P. M. (1990). Comparative fit indexes in structural models. *Psychological Bulletin*, 107(2), 238–246.
- Birkás, B., Láng, A., & Meskó, N. (2018). Self-Rated Attractiveness Moderates the Relationship Between Dark Personality Traits and Romantic Ideals in Women. *Psychological Reports*, 121(1), 184–200.
- Chabrol, H., Van Leeuwen, N., Rodgers, R., & Séjourné, N. (2009). Contributions of psychopathic, narcissistic, Machiavellian, and sadistic personality traits to juvenile delinquency. *Personality and Individual Differences*, 47(7), 734–739.
- Cleckley, H. M. (1941). *The mask of sanity an attempt to reinterpret the so-called psychopathic personality*. MO: Mosby
- Cooke, D. J., & Michie, C. (2001). Refining the construct of psychopathy: Towards a hierarchical model. *Psychological Assessment*, 13(2), 171–188.
- Crysel, L. C., Crosier, B. S., & Webster, G. D. (2013). The Dark Triad and risk behavior. *Personality and Individual Differences*, 54(1), 35–40.
- Fowles, D. C., & Dindo, L. (2006). A dual-deficit model of psychopathy. In C. J. Patrick (Ed.), *Handbook of psychopathy* (pp. 14–34.). New York: Guildford Press.
- Gordts, S., Uzieblo, K., Neumann, C., Van den Bussche, E., & Rossi, G. (2015). Validity of the Self-Report Psychopathy Scales (SRP-III Full and Short Versions) in a Community Sample. *Assessment*, 24(3), 308–325.
- Gray, J. A., & McNaughton, N. (2000). *The neuropsychology of anxiety: An enquiry into the functions of the septohippocampal system* (2nd ed.). Oxford, UK: Oxford University Press
- Hare, R. D. (1985). Comparison of procedures for the assessment of psychopathy. *Journal of Consulting and Clinical psychology*, 53(1), 7–16.
- Hare, R. D. (1991). *The Hare Psychopathy Checklist-Revised PCL-R*. Multi-Health Systems
- Hare, R. D. (1993). *Without conscience: The disturbing world of psychopaths among us*. Pocket Books
- Hare, R. D. (2003). *The Hare Psychopathy Checklist-Revised*. Multi-Health Systems
- Hare, R. D., Harpur, T. J., Hakstian, A. R., Forth, A. E., Hart, S. D., & Newman, J. P. (1990). The revised Psychopathy Checklist: Reliability and factor structure. *Psychological Assessment: A Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 2(3), 338–341.

- Hare, R. D., & Neumann, C. S. (2009). Psychopathy: Assessment and Forensic Implications. *The Canadian Journal of Psychiatry*, 54(12), 791–802.
- Hare, R. D., Harpur, T. J., & Hemphill, J. D. (1989). *Scoring pamphlet for the Self-Report Psychopathy scale: SRP-II*. Unpublished manuscript, Simon Fraser University, Vancouver, British Columbia, Canada.
- Hicks, B. M., Markon, K. E., Patrick, C. J., Krueger, R. F., & Newman, J. P. (2004). Identifying Psychopathy Subtypes on the Basis of Personality Structure. *Psychological Assessment*, 16(3), 276–288.
- Holgado-Tello, F. P., Chacón-Moscoso, S., Barbero-García, I., & Vila-Abad, E. (2010). Polychoric versus Pearson correlations in exploratory and confirmatory factor analysis of ordinal variables. *Quality & Quantity*, 44(1), 153–166.
- Jakobwitz, S., & Egan, V. (2006). The dark triad and normal personality traits. *Personality and Individual Differences*, 40(2), 331–339.
- Jonason, P. K., & Webster, G. D. (2010). The dirty dozen: A concise measure of the dark triad. *Psychological Assessment*, 22(2), 420–432.
- Jonason, P., Li, N., & Teicher, E. (2010). Who is James Bond? The Dark Triad as an Agentic Social Style. *Individual Differences Research*, 8, 111–120.
- Jones, D. N. (2013). Psychopathy and machiavellianism predict differences in racially motivated attitudes and their affiliations: Dark Triad and racism. *Journal of Applied Social Psychology*, 43, E367–E378.
- Jones, D. N., & Neria, A. L. (2015). The Dark Triad and dispositional aggression. *Personality and Individual Differences*, 86, 360–364. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2015.06.021>
- Jones, D. N., & Paulhus, D. L. (2010). Different Provocations Trigger Aggression in Narcissists and Psychopaths. *Social Psychological and Personality Science*, 1(1), 12–18.
- Jones, D. N., & Paulhus, D. L. (2014). Introducing the Short Dark Triad (SD3): A Brief Measure of Dark Personality Traits. *Assessment*, 21(1), 28–41.
- Karpman, B. (1941). On the need of separating psychopathy into two distinct clinical types: The symptomatic and the idiopathic. *Journal of Criminal Psychopathology*, 3, 112–137.
- Körmendi, A., & Szklenárik, P. (2013). A pszichopátia elméletei. *Alkalmazott Pszichológia*, 13(3), 29–55.
- Kövi, Zs. (2020). *Az alternatív ötfaktoros személyiségmodell és a személyiségklasterek*. L'Harmattan Kiadó
- Kövi, Zs., Hevesi, K., Rózsa, S., Jaksic, N., Kása, D., Mirnics, Z., Mersdorf, A., & Vass, Z. (2014). Indicators of Pathological Narcissism in the Sixty Second Drawing Test. *Confinia Psychopathologica*, 2(2), 45–79.
- Láng, A., Birkás, B., Martin, L., Nagy, T., & Kállai, J. (2018). Schizotypal Traits and the Dark Triad From an Ecological Perspective: A Nonclinical Sample Study. *Psychological Reports*, 121(6), 996–1012.
- LeBreton, J. M., Binning, J. F., & Adorno, A. J. (2006). Subclinical psychopaths. *Comprehensive handbook of personality and psychopathology*, 1, 388–411.
- Lee, Z., & Salekin, R. T. (2010). Psychopathy in a noninstitutional sample: Differences in primary and secondary subtypes. *Personality Disorders: Theory, Research, and Treatment*, 1(3), 153–169.
- Linton, D. K., & Power, J. L. (2013). The personality traits of workplace bullies are often shared by their victims: Is there a dark side to victims? *Personality and Individual Differences*, 54(6), 738–743.
- Mathieu, C., Neumann, C. S., Hare, R. D., & Babiak, P. (2014). A dark side of leadership: Corporate psychopathy and its influence on employee well-being and job satisfaction. *Personality and Individual Differences*, 59, 83–88.

- Miller, J. D., & Lynam, D. R. (2003). Psychopathy and the Five-Factor Model of Personality: A Replication and Extension. *Journal of Personality Assessment*, 81(2), 168–178.
- Rózsa, S., Nagybányai-Nagy, O., & Oláh, A. (2006). *A pszichológiai mérés alapjai*. Bölcsész Konzorcium HEFOP. Elektronikus tankönyv. <http://mek.niif.hu/05500/05536/05536.pdf>
- Neumann, C. S., & Pardini, D. (2014). Factor structure and construct validity of the Self-Report Psychopathy (SRP) Scale and the Youth Psychopathic Traits Inventory (YPI) in young men. *Journal of Personality Disorders*, 28(3), 419–433.
- Paulhus, D. L., Neumann, C. S. & Hare, R. D. (in press). *Scoring manual for the Hare self-report psychopathy scale 4th edition*. Toronto: Multi-Health Systems
- Paulhus, D. L., & Williams, K. M. (2002). The Dark Triad of personality: Narcissism, Machiavellianism, and psychopathy. *Journal of Research in Personality*, 36(6), 556–563.
- Pincus, A. L. (2013). The Pathological Narcissism Inventory. In J. S. Ogródniczuk (Szerk.), *Understanding and treating pathological narcissism* (93–110). American Psychological Association
- Porter, S., & Woodworth, M. (2007). “I’m sorry I did it... but he started it”: A comparison of the official and self-reported homicide descriptions of psychopaths and non-psychopaths. *Law and human behavior*, 31(1), 91–107.
- Prontvai, V., Mirnics, Z., & Kövi, Zs. (2018). A narcizmus és a neuroticizmus összefüggései. *Psychologia Hungarica Caroliensis*, 6(1), 92–108.
- Quay, H. C. (1965). Psychopathic personality, as pathological stimulation seeking. *American Journal of Psychiatry*, 122(2), 180–183.
- Reidy, D. E., Zeichner, A., & Martinez, M. A. (2008). Effects of psychopathy traits on unprovoked aggression. *Aggressive Behavior*, 34(3), 319–328.
- Singh, K., Arteché, A., & Holder, M. D. (2011). Personality factors and psychopathy, alexithymia and stress. *Asian Journal of Psychiatry*, 4(1), 35–40.
- Skeem, J. L., & Cooke, D. J. (2010). Is criminal behavior a central component of psychopathy? Conceptual directions for resolving the debate. *Psychological Assessment*, 22(2), 433–445.
- Skeem, J. L., Polaschek, D. L. L., Patrick, C. J., & Lilienfeld, S. O. (2011). Psychopathic Personality: Bridging the Gap Between Scientific Evidence and Public Policy. *Psychological Science in the Public Interest*, 12(3), 95–162.
- Skeem, J. L., Poythress, N., Edens, J. F., Lilienfeld, S. O., & Cale, E. M. (2003). Psychopathic personality or personalities? Exploring potential variants of psychopathy and their implications for risk assessment. *Aggression and Violent Behavior*, 8(5), 513–546.
- Spiliotopoulou, G. (2009). Reliability reconsidered: Cronbach’s alpha and paediatric assessment in occupational therapy. *Australian Occupational Therapy Journal*, 56(3), 150–155. <https://doi.org/10.1111/j.1440-1630.2009.00785.x>
- Surányi, Z., & Aluja, A. (2014). Catalan and Hungarian Validation of the Zuckerman-Kuhlman-Aluja Personality Questionnaire (ZKA-PQ). *The Spanish Journal of Psychology*, 17, E24.
- Szabó, E., Galambos, A., Szabó, J., & Kökönyei, Gy. (2016). A pszichopátiás személyiség-zavar altípusai: Elsődleges és másodlagos változat. *Alkalmazott Pszichológia*, 16(4), 49–70.
- Szabó, Z. P., Czibor, A., Restás, P., & Bereczkei, T. (2018). “The Darkest of all” The relationship between the Dark Triad traits and organizational citizenship behavior. *Personality and Individual Differences*, 134(1), 352–356.
- Szép, A., Mirnics, Z., Ferenczi, A., & Kövi, Zs. (2018). A sötét triád idő és személyiségprofilja. *Psychologia Hungarica Caroliensis*, 6(1), 58–91.
- Takács, Sz. (2016). *Bevezetés a matematikai statisztikába – Elmélet és gyakorlat*. Antársz Kiadó

- Veselka, L., Schermer, J. A., & Vernon, P. A. (2012). The Dark Triad and an expanded framework of personality. *Personality and Individual Differences*, 53(4), 417–425.
- Yaffe, Y. (2018). Convergent validity and reliability of the Hebrew version of the Parenting Styles and Dimensions Questionnaire (PSDQ) in Hebrew-speaking Israeli-Arab families. *Interpersona: An International Journal on Personal Relationships*, 12(2), 133–144. <https://doi.org/10.5964/ijpr.v12i2.303>
- Widom, C. S. (1977). A methodology for studying noninstitutionalized psychopaths. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 45(4), 674–683.
- Williams, K. M., Paulhus, D. L., & Hare, R. D. (2007). Capturing the four-factor structure of psychopathy in college students via self-report. *Journal of Personality Assessment*, 88(2), 205–219.
- Wink, P. (1991). Two faces of narcissism. *Journal of Personality and Social Psychology*, 61(4), 590–597.
- Wink, P. (1992). Three Narcissism Scales for the California Q-set. *Journal of Personality Assessment*, 58(1), 51–66.
- Za'gon, I. K., & Jackson, H. J. (1994). Construct validity of psychopathy measure. *Personality and Individual Differences*, 17(1), 125–135.

Köszönetnyilvánítás

A cikk, valamint a cikk alapjául szolgáló kutatás a Károli Gáspár Református Egyetem kutatási finanszírozásának (Személy- és család-orientált egészségtudomány kutatócsoport, pályázati szám: 20643B800) köszönhetően készült.

Szerzői munkamegosztás

Kovács Dóra Csilla: a szakirodalmi összefoglalás megírásában, az eredmények értelmezésében, valamint a cikk javításában vett részt. Mészáros Veronika a tanulmány statisztikai-módszertani részeinek megírásában, a diszkusszió kidolgozásában, valamint a tanulmány javításában vett részt. Smohai Máté a tanulmány statisztikai-módszertani részeinek megírásában vett részt. Tanyi Zsuzsanna, Ferenczi Andrea és Jakubovits Edit az elméleti bevezető és diszkusszió megírásában vettek részt. Kövi Zsuzsanna, a kutatócsoport vezetője, a kutatás és cikk megtervezésében, a cikkhez szükséges nemzetközi kapcsolatok fenntartásában, a statisztikai elemzések elvégzésében és az egész cikk átnézésében, illetve javításában vett részt.

Nyilatkozat érdekütközésről

A szerzők ezúton kijelentik, hogy esetükben nem állnak fenn érdekütközések.

Hungarian version of the short version of Self Rated Psychopathy (SRP-SF)

KOVÁCS, DÓRA CSILLA - MÉSZÁROS, VERONIKA -
TANYI, ZSUZSANNA - FERENCZI, ANDREA - JAKUBOVITS, EDIT
- SMOHAI, MÁTÉ - KÖVI, ZSUZSANNA

Introduction: The research history of psychopathy has a long history in the mental health sciences. During this time, several approaches were developed, and in connection with the theories the researchers also developed questionnaires. *Aim:* The aim of the study is the Hungarian adaptation of the Self-Reporting Psychopathy Short Form (SRP-SF). We have analyzed the factor structure of the questionnaire, its internal consistency, and convergent validity of the questionnaire with narcissism, Machiavellianism, sensation seeking, neuroticism, aggression, and other measure of psychopathy. *Methods:* The study included 605 individuals, who were heterogeneous by profession. In addition to SRP-SF, an 80-item short version of the Zuckerman-Kuhlman-Aluja Personality Questionnaire, the Short Dark Triad test, and the Pathological Narcissism questionnaire were also administered to analyze the relationships of psychopathy. *Results:* The results of the confirmatory factor analysis showed that the three-factor model of the questionnaire fits best in the sample we used (fit indicators: $\chi^2(164) = 817.741$, $p < 0.001$; CFI = 0.930; TLI = 0.919; RMSEA [90% CI] = 0.081 [0.075–0.087]), the presence of the scale of crime trends in the present sample cannot be confirmed. The internal consistency of SRP-SF was found to be adequate (Cronbach's $\alpha = 0.659$ –0.774). And from the relationships of the questionnaire with other measures, it can be concluded that the statements tend to measure primary psychopathy, and the interpersonal and lifestyle aspects of psychopathy are separated in the questionnaire. *Conclusion:* Except for the Crime trends scale, SRP-SF is an easy and quick to take test that has appropriate psychometric indicators and can be applied to a non-clinical sample

Keywords: Self Report Psychopathy Short Form, psychopathy, factor-analysis, validity